

European Commission

Competition

Vývoj práva a politiky státní podpory v EU: Nedávné a nadcházející iniciativy

Kristýna Deiberová, GŘ pro hospodářskou soutěž

Brno

27. dubna 2011

Přehled

- I. Strategie ústupu z krize v oblasti státní podpory (prosinec 2010):
 - Finanční sektor
 - Úprava dočasného rámce
- II. Hlavní projekty 2011:
 - Přezkum pokynů pro záchranu a restrukturalizaci
 - Služby obecného hospodářského zájmu
 - Podpora spojená se systémem pro obchodování s emisemi (ETS)
 - Přezkum rámce pro stavbu lodí
- III. Projekty na roky 2012/2013 začínající již v r. 2011

European Commission

Competition

I. Strategie ústupu z krize v oblasti státní podpory

1. Finanční sektor

Souvislosti:

Reakce Komise na finanční krizi - využití čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU

- Sdělení o bankovníctví, říjen 2008
- Sdělení o rekapitalizaci, prosinec 2008
- Sdělení o znehodnocených aktivech, únor 2009
- Sdělení o restrukturalizaci červenec, 2009

Plán restrukturalizace vs. plán na oživení:

Plán restrukturalizace

- u podpory "bankám v nouzi" (kapitálová přiměřenost, rozpětí swapů úvěrového selhání, rating, rekapitalizace)
- výše podpory více než 2 % rizikově vážených aktiv (RWA)

Plán na oživení

- u podpory "zdravým bankám"
- výše podpory méně než 2 % RWA

První krok ústupu dokončen – vládní záruky

- zpráva GŘ COMP o využívání státních záruk (18. května 2010)
- 6měsíční obnovení režimů státních záruk od 1. července
- zvýšení cen spojeno s úvěruschopností bank (rating)
- plán na oživení vyžadován pro "výrazné" uživatele
- schopnost pružně se vypořádat s výjimečnými okolnostmi

Strategie ukončování opatření pro rok 2011: Sdělení z prosince 2010

- sdělení o restrukturalizaci prodlouženo do konce roku 2011, ostatní tři sdělení ponechána, ale s úpravami
- čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU se vzhledem k volatilitě finančních trhů uplatňuje i nadále
- cíl stimulovat další restrukturalizaci odstraněním rozlišování mezi v podstatě zdravými bankami / bankami v nouzi: všechny banky, které využívají nové rekapitalizační opatření nebo opatření pro znehodnocená aktiva, musí předložit plán restrukturalizace
- nezměněné podmínky pro přístup k zárukám dalších šest měsíců

2. Reálná ekonomika

Souvislosti:

- Dočasný rámec státní podpory měl skončit dne 31. prosince 2010 po dvou letech uplatňování.
- Hlavní cíl: dočasně usnadnit přístup společností k financím
- Právní základ: čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU: podpora, která má napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu
- Nástroje dočasného rámce:
 - nová opatření: 500 000 EUR, investiční půjčky na ekologické výrobky
 - úprava stávajících opatření: dotované záruky, dotované půjčky, podpora na prosazení rizikového kapitálu, pojištění krátkodobých vývozních úvěrů

Strategie ukončování opatření pro rok 2011: Upravený dočasný rámec, prosinec 2010

- omezené prodloužení do konce roku 2011
- pokračující uplatňování čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU
- omezené spektrum opatření:
 - odstranění opatření, která nepřispívají k dlouhodobému oživení (500 000 EUR)
 - zachování opatření řešících zbývající selhání trhu (přístup k financím, zejména pro MSP; přístup k financování obchodu)
- přísnější podmínky, které mají zajistit postupný přechod k běžnému režimu státní podpory, např. vyloučení podniků v obtížích
- zvláštní zaměření na malé a střední podniky
- podpora priorit EU 2020: začlenit některá opatření dočasného rámce, která přispívají ke strategii EU 2020, do pokynů založených na čl. 107 odst. 3 písm. c)

European Commission

Competition

Nová opatření

<u>Starý dočasný rámec (do konce roku 2010)</u>	<u>Upravený rámec od roku 2011</u>
<p>Dotované záruky</p> <ul style="list-style-type: none">- malé a střední podniky: půjčky na investice a provozní kapitál až o 25 % nižší oproti tabulce marží- velké: půjčky na investice a provozní kapitál až o 15 % nižší oproti tabulce marží- až 90% záruka- podniky v obtížích od 1. července 2008 zahrnuty	<p>Dotované záruky</p> <ul style="list-style-type: none">- malé a střední podniky: půjčky na investice a provozní kapitál až o 15 % nižší oproti tabulce marží- velké: pouze investiční půjčky, nižší o 0 %- 80 %- podniky v obtížích vyloučeny
<p>Dotované půjčky</p> <ul style="list-style-type: none">- malé a střední podniky: půjčky na investice a provozní kapitál- velké: půjčky na investice a provozní kapitál- podniky v obtížích od 1. července 2008 zahrnuty	<p>Dotované půjčky</p> <ul style="list-style-type: none">- malé a střední podniky: půjčky na investice a provozní kapitál- velké společnosti – pouze investiční půjčky- podniky v obtížích vyloučeny
<p>Ekologické výroby</p> <ul style="list-style-type: none">- investiční půjčky- malé a střední podniky 50 %- velké 25 %	<p>Ekologické výroby</p> <ul style="list-style-type: none">- investiční půjčky- malé a střední podniky 25 %- velké 15 %
500 tis.	VYPUŠTĚNO (<i>de minimis stále k dispozici</i>)

Úpravy stávajících opatření

<i>Pojištění krátkodobých vývozních úvěrů</i>	<i>Pojištění krátkodobých vývozních úvěrů</i> <ul style="list-style-type: none">- ustanovení dočasného rámce beze změn- sdělení o krátkodobých vývozních úvěrech je prodlouženo na dva roky do konce roku 2012
<i>Úpravy rizikového kapitálu</i> <ul style="list-style-type: none">- zvýšení maximálních tranší finančních prostředků pro jeden malý nebo střední podnik během 12 měsíců z 1,5 mil. na 2,5 mil.- snížení úrovně soukromé účasti v podporovaných oblastech i mimo ně z 50% na 30%	<i>Úpravy rizikového kapitálu</i> <ul style="list-style-type: none">- zavedena úprava do bodu 4.3.1 pokynů k rizikovému kapitálu → odůvodnění obsaženo v přezkumu v polovině období- VYPUŠTĚNO

European Commission

Competition

3. Shrnutí strategie ústupu v roce 2011:

- Ukončování čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU
- Skončení platnosti dočasného rámce a dočasných sdělení o bankovníctví na konci roku 2011
- Příprava nového režimu pro záchranu a restrukturalizaci podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU:
 - pro finanční instituce do konce roku 2011
 - pro nefinanční sektor do října 2012

II. Hlavní projekty 2011

1. Přezkum pokynů pro záchranu a restrukturalizaci

Finanční sektor: nové pokyny pro záchranu a restrukturalizaci do konce roku 2011

- Nahrazení dočasného krizového režimu (čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU) stálým režimem podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU
- Možná poučení, která si lze vzít z krize, např.
 - přijetí podpory na záchranu bez povinnosti restrukturalizace
 - přijetí strukturálních opatření v záchranné fázi
 - sdílení zatížení místo vlastního příspěvku
 - vyrovnávací opatření / opatření v oblasti hospodářské soutěže
- Soudržnost s projekty EU v oblasti fondů pro řešení problémů

1. Přezkum pokynů pro záchranu a restrukturalizaci

Nefinanční sektor: nové pokyny pro záchranu a restrukturalizaci do října 2012

- Přezkum stávajících pokynů pro záchranu a restrukturalizaci
- Vstupní data z praktických zkušeností, studie společnosti Oxera o hypotetických průzkumech a průzkumech mezi členskými státy a zainteresovanými subjekty
- Možná poučení, která si lze vzít ze zkušeností s restrukturalizací finančního sektoru v krizi, např.:
 - sdílení zatížení (akcionáři, věřitelé) místo vlastního příspěvku
 - cílenější vyrovnávací opatření / opatření v oblasti hospodářské soutěže
 - zátěžový test / analýza citlivosti pro test životaschopnosti
- Další otázky k zamyšlení, např.:
 - způsobilost, definice podniku v obtížích
 - podoba opatření podpory

European Commission

Competition

1. Přezkum pokynů pro záchranu a restrukturalizaci

Postup:

- Průzkum mezi zainteresovanými subjekty začátkem roku 2011 (dřívější konzultace již v roce 2007)
- Předlohy návrhů na finanční i nefinanční záchranu a restrukturalizaci: do léta 2011
- Přijetí finanční záchrany a restrukturalizace: konec roku 2011
- Přijetí nefinanční záchrany a restrukturalizace: říjen 2012

2. Služby obecného hospodářského zájmu

Souvislosti

- Je vyrovnávací platba za služby obecného hospodářského zájmu státní podporou?
 - čl. 107 odst. 1 SFEU: výhoda?
 - judikatura: nejasná
 - rozsudek Altmark (2003): nejedná se o podporu, jsou-li splněny čtyři podmínky:
 1. Zřetelně vymezeny závazky veřejné služby
 2. Parametry pro výpočet vyrovnávací platby jsou stanoveny předem objektivním a průhledným způsobem
 3. Žádné nadměrné vyrovnávací platby (náklady, zohlednění příslušných příjmů a přiměřeného zisku)
 4. Nabídkové řízení nebo vyrovnávací platba založena na nákladech typického správně řízeného podniku

European Commission

Competition

- "Altmarský balíček" Komise z roku 2005:
použije se na vyrovnávací platby, které představují státní podporu (nesplňují podmínky věci Altmark a spadají do čl. 107 odst. 1 SFEU)

Rozhodnutí o výjimce: není zapotřebí žádné oznámení

- vyrovnávací platba až 30 mil. ročně, nepřekročí-li obrat 100 mil.
- žádné omezení pro nemocnice a sociální bydlení
- vyrovnávací platba za menší letecká nebo námořní spojení na některé ostrovy (300 000 cestujících)
- vyrovnávací platba pro menší letiště (1 milion cestujících) a přístavy (300 000 cestujících)
- nepoužitelné na pozemní dopravu

Rámec: oznamovací povinnost

European Commission

Competition

Podmínky slučitelnosti rozhodnutí o výjimce a rámec jsou v podstatě prakticky stejné.

- pověření: úřední akt, podoba je libovolná, minimální obsah (služba obecného hospodářského zájmu, parametry pro výpočet a přezkum vyrovnávací platby)
- vyrovnávací platba = náklady - příjmy + "přiměřený zisk"
- kontrola nadměrných vyrovnávacích plateb, v zásadě převedení maximálně 10 % (sociální bydlení 20 %)

European Commission

Competition

2. Služby obecného hospodářského zájmu

Postup

- Konzultace s členskými státy 2008-2009
- Konzultace se zainteresovanými subjekty 2010
 - široká reakce (více než 100 odpovědí)
 - 1/3 poskytovatelé služeb obecného hospodářského zájmu; 1/3 veřejné orgány
 - nerovnoměrné zeměpisné rozložení (60 % odpovědí z Francie, Německa a Belgie)
- Zpráva a Sdělení Komise: březen 2011
- Předlohy návrhů reformy: léto 2011
- Přijetí zrevidovaného souboru opatření: listopad 2011

European Commission

Competition

2. Služby obecného hospodářského zájmu

Hlavní otázky vznesené v procesu konzultace:

- Nutnost objasnění
 - pojmu podpora: hospodářská činnost, účinek na obchod (nad rámec služeb obecného hospodářského zájmu)
 - definice služby obecného hospodářského zájmu, pojem zjevná chyba
 - kritéria případu Altmark: např. měřítko "správně řízeného podniku"; nabídkové řízení
 - používání altmarského balíčku: pověřovací akt; interní poskytování a spolupráce mezi orgány; výpočet vyrovnávací platby
 - vztah mezi pravidly státní podpory a pravidly zadávání veřejných zakázek
- Potřeba lepšího zohlednění specifičností sociálních služeb
- Potřeba poměrnějších pravidel pro místní služby
- Potřeba většího důrazu na úvahy o účinnosti u komerčních služeb poskytovaných ve velkém

2. Služby obecného hospodářského zájmu

Co lze udělat?

- Objasnění:
 - již stávající nástroje: často kladené otázky, průvodce, interaktivní informační služba
 - k pojmu podpora a ke kritériím případu Altmark: prostor pro objasnění, ale omezen judikaturou (např. zdravotní, důchodové nebo jiné systémy sociálního zabezpečení založené na solidaritě by se mohly kvalifikovat jako nehopodářská činnost)
 - rozhodnutí a rámec: možné objasnění např. podmínek pověření, výpočtu vyrovnávací platby (přiměřený zisk), podmínek nabídkového řízení, vztahu státní podpora-pravidla zadávání veřejných zakázek
- Zjednodušení:
 - zejména pro sociální a místní služby (např. vynětí, vyšší prahy, zjednodušené podmínky)
- Potřeba většího zaměření na úvahy o hospodářské soutěži a účinnosti u komerčních služeb poskytovaných ve velkém

3. Systém pro obchodování s emisemi (ETS)

Souvislosti:

- Směrnice o ETS 2009/29: pozměněný mechanismus ETS-3 2013-2020
- Náklady na nepřímé emise (náklady na CO₂ se projevily v cenách elektřiny) vytvářejí u některých odvětví riziko "úniku uhlíku"
- Směrnice umožňuje členským státům uvedená odvětví odškodnit
- Prohlášení Komise z roku 2008 během přijímání směrnice stanovilo základní zásady slučitelnosti s pravidly státní podpory: podpora
 - by měla být zaměřena na (energeticky náročná) odvětví, kde hrozí "únik uhlíku" kvůli nepřímým nákladům na emise (zvýšení cen elektřiny)
 - by měla být omezena na společnosti, které nemohou další náklady na CO₂ postoupit
 - by měla být úměrná přenesení nákladů a měla by si zachovat pobídkový účinek s cílem zlepšit účinnost nebo přejít na čistší elektřinu

European Commission

Competition

3. Systém pro obchodování s emisemi (ETS)

Postup:

- Dotazník pro členské státy a zainteresované subjekty: březen 2011
- Předlohy návrhů na pokyny k ETS léto 2011
- Přijetí pokynů k ETS: konec roku 2011

4. Přezkum rámce pro stavbu lodí

Souvislosti:

- Rámec z roku 2003
- Několik prodloužení
- Důležité otázky: zachovat samostatný rámec, nebo jej začlenit do obecných pravidel? Zrušit některá ustanovení (např. nepoužívat podporu zaměstnanosti a na uzavírání kapacit)?

Postup:

- Veřejná konzultace na konci roku 2010 (35 odpovědí od členských států, sdružení stavitelů lodí...; hlavní připomínky se týkaly podpory na inovace)
- Předlohy návrhů léto 2011
- Přijetí nových pravidel koncem roku 2011

III. Projekty na roky 2012/2013

1. Revize sdělení o pojištění krátkodobých vývozních úvěrů

Souvislosti:

- Sdělení z roku 1997
- Několik změn a prodloužení
- Dočasný rámec zavedl procesní zjednodušení
- Důležité otázky: např. rozsah působnosti, definice "obchodovatelných rizik", úniková doložka, určení pojistného...

Postup:

- Studie zahájena v únoru 2011
- Dotazník plánován na jaro 2011
- Přijetí do konce roku 2012

III. Projekty na roky 2012/2013

2. Revize pokynů k širokopásmové infrastruktuře

Souvislosti:

- Přijaty v roce 2009
- Doložka o přezkumu po třech letech (září 2012)

Postup:

- Veřejná konzultace duben 2011
- Možná studie
- Předloha návrhu revidovaných pokynů možná počátkem roku 2012
- Přijetí zrevidovaných pokynů možná v září 2012

European Commission

Competition

III. Projekty na roky 2012/2013

3. Revize sdělení o filmu

- Přijato v roce 2001
- Několik prodloužení
- Přezkum do konce roku 2012

III. Projekty na roky 2012/2013

4. Revize pokynů týkajících se letectví

Souvislosti:

- Pokyny týkající se letectví z roku 1994 (souvislosti: privatizace zavedených leteckých společností)
- Pokyny pro financování letišť a pro státní podpory na zahájení činnosti pro letecké společnosti s odletem z regionálních letišť z roku 2005

Postup:

- Veřejná konzultace duben 2011
- Předlohy návrhů druhá polovina roku 2011
- Přijetí zrevidovaných pokynů 2012

III. Projekty na roky 2012/2013

5. Revize pokynů k regionální podpoře

- Spojeno se strukturálními fondy
- Seminář s členskými státy 8.–9. března 2011
- Přijetí do roku 2012/2013

6. Revize obecného nařízení o blokových výjimkách

- Spojeno s přezkumem pokynů k regionální podpoře / strukturálními fondy
- Spojeno s revizí pokynů k rizikovému kapitálu, k výzkumu, vývoji a inovacím a k podpoře na ochranu životního prostředí
- Přijetí 2013